

представлена на понятійному рівні у вигляді ER-діаграм. Автором визначені принципові особливості типів сутностей фінансової безпеки і ризику, зроблений висновок їх безпосередню та зворотню залежність.

Наведені дослідження змістового навантаження зв'язку між економічними категоріями «фінансова безпека» і «ризик» дозволяють зробити наступні висновки.

Процес забезпечення фінансової безпеки учасника фінансового ринку є безперервним у часі; його еволюція відбувається згідно з основними діалектичними законами розвитку.

Суть процесу забезпечення фінансової безпеки учасника фінансового ринку полягає в постійному пошуку оптимального балансу між фінансовим результатом діяльності і супроводжуваним їй ризиком.

Фінансова безпека учасника фінансового ринку має безпосередній і зворотній зв'язок з ризиком.

Діяльність учасника фінансового ринку по отриманню максимального фінансового результату знаходиться в зоні максимального ризику з мінімальним рівнем безпеки.

Протидія ризику і фінансової безпеки призводить до все більш гострої суперечності і закінчується зміною фінансового стану учасника фінансового ринку.

Уточнення змістового навантаження економічних категорій «фінансова безпека» і «ризик» та сутнісного зв'язку між ними, визначення законів їх еволюції, на наш погляд, дозволяє отримати наукове уявлення про умови та механізми взаємодії суб'єктів і об'єктів фінансового ринку, відкриває можливість для більш чіткого формулювання завдань та вимог політики фінансової безпеки його учасників.

Результати дослідження дозволяють отримати наукове уявлення про умови та механізми взаємодії суб'єктів і об'єктів фінансового ринку, відкривають можливість для більш чіткого формулювання завдань та вимог політики фінансової безпеки його учасників.

Ключові слова: безпека фінансова, ризик, фінансовий результат, зв'язок, рівень.

УДК 336.01

Г.О. Черніченко, О.А. Пахомова

ГЕНЕЗА ТЕОРІЙ РУХУ КАПІТАЛУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ ВІДНОСИН

Данна робота включає подальший розвиток теоретико-методологічних основ здійснення процесу руху капіталу. В статті проаналізовано декотрі теоретичні погляди на рух капіталу різними науковими школами. Охарактеризовано основні етапи розвитку теорій руху капіталу. В дослідженні описано основні теорії руху капіталу. Оцінено участь окремих вчених в теоретичних напрацюваннях.

Ключові слова: глобалізація, капітал, надлишковий капітал, додаткова вартість, платіжний баланс.

Сучасні процеси глобалізації є дуже актуальними в світовій економіці. Однією з важливіших форм міжнародної економіки є фінансовий ринок, невід'ємною ланкою котрого є теоретичні погляди на розвиток процесу. Однак незважаючи на поширеність наукової думки у науковій літературі недостатньо уваги приділено саме формуванню етапів теорій руху капіталу, що зумовлює необхідність подальшого дослідження.

Теоретико-методологічною основою роботи є праці відомих вітчизняних та зарубіжних авторів таких як: В.Д. Базилевич, Ю.Г. Білоус, С.Е. Борисова, А.О. Бузні, Д. Гелд, Е. Мак-Грю, З.В. Герасимчук, Г.Г. Дилигенський, Гж. В. Колодко, А.С. Филипенко та інші.

Головною метою роботи виступає визначення основних етапів розвитку теорій руху капіталу та визначення основних теоретичних поглядів різних наукових шкіл.

Гене́за теорій руху капіталу пройшла довгий період становлення, причому етапи розвитку процесу є досить умовними. Розглядаючи історичне становлення та розвиток теорій міжнародної міграції капіталів зазначимо, що важливий внесли школа меркантилізму, класична, марксистська школи та школи сучасної політекономії.

До першої школи буржуазної політичної економії належить меркантилізм. Меркантилізм виник в XV ст. та належить до доби первісного нагромадження капіталу, як правило відстоював інтереси торгової буржуазії. Оскільки меркантилісти вважали джерелом збагачення зовнішню торгівлю, тому активно досліджували сферу обігу. Протягом періоду становлення меркантилізм пройшов два етапи.

Перший етап меркантилізму (XV ст. - XVI ст.) мав вигляд монетаризму. Цей період ототожнювався з ідеалізацією золота та срібла як єдиної форми збагачення. За період монетаризму панувала теорія грошового балансу (У. Стаффорд, Г. Скаруффі, Ж. Борден, А.Л. Ордин-Нащокін), за якою заборонявся вивіз грошей, золота, срібла з країни, встановлювалося високе мито на ввіз товарів [3].

Нажаль теорія монетаризму виявилася недосконалою, оскільки активний ріст торгівлі в середині XVIст. Став мало контрольованим.

Другий етап так званого «зрілого меркантилізму» з'явився в другій половині XVIст. і був популярним в середині XVII ст. (Т.Мен, А. Монкретъєн, І.Т. Посошков, Ф. Прокопович) [5].

Більш глибоке вивчення економічної теорії зробила класична політична економія, оскільки: визначила реальне джерело багатства - виробництво; дослідило господарську діяльність як систему, що включає виробництво, розподіл, обмін, споживання благ/послуг; не тільки описували економічні явища та процеси, а перейшли до виявлення їх сутності, законів розвитку [2].

Класична теорія міжнародної торгівлі кінця XVIII - першої половини XIX ст. А. Сміта і Д. Рікардо, обґрунтувавши причини міжнародної мобільності товарів і послуг, відштовхувалися від передумов, що чинники виробництва (а саме капітал) в міжнародному плані не мобільні. За нею теорією в умовах обмежень на вивезення грошового капіталу курс національної валюти знижується, а ціни в свою чергу підвищуються, оскільки грошова маса (золота і срібла) значно більше за попит в країні.

Інший вчений Дж.Ст. Мілль в XIX ст., аналізуючи активізацію вивозу капіталів з Англії в «Принципах політичної економії» (1848р.), дійшов висновку, що експортується та частина капіталів, яка сприяє зниженню норми прибутку. Дж.Ст. Мілль також показав, що як готові вироби, так і капітал може бути мобільними в міжнародному плані.

Щодо марксизму (політичної економії праці) його основою стала теорія К. Маркса та Ф. Енгельса, котрі зробили вагомий внесок з аналізу сутності товару та капіталу. Основою цією школи була теорія додаткової вартості, котра давала відповідь на протистояння між капіталістами та найманими працівниками.

В період кінець XIX ст. - початок XX ст. Панувала більшість економічних теорій сучасності: неокласична теорія, кейнсіанство, інституціоналізм.

Неокласична школа бере свій початок в 70-х роках XIX ст. Засновниками цієї течії були вчені К. Менгер, Ф. Візер, Є. Бем-Баверк, У. Джевонс, А. Маршалл, Л.

Вальрас, Дж. Кларк, К. Віксель.

Неокласична теорія певною мірою спиралася на переконання Дж.Ст. Мілля, котрий розділяв рикардівський принцип порівняльних переваг в міжнародній торгівлі.

Уявлення науковців-неокласиків про міжнародну міграцію капіталу сформувавши цілу теоретичну систему в 20-х рр. ХХ ст. Основні представниками стали Е. Хекшер, Б. Олін, Р. Нурксе, К. Іверсен, котрі сформувавши неокласичну теорію міжнародного руху капіталу. Неокласики інтегрували процес руху чинників виробництва, у тому числі і капіталів, в теорію міжнародної торгівлі. Так, рух капіталів у формі зовнішніх позик є розтягнутою в часі торгівлею.

Нажаль подальший розвиток неокласичної теорії показав, що вона малопридатна в дослідженні прямого інвестування, так як одна з її головних передумов - наявність досконалої конкуренції - не дозволяє її прихильникам аналізувати ті фірмові переваги (в економічній теорії як монополістичні), на яких зазвичай базуються інвестиції. Це зумовило подальше активне дослідження міжнародного руху капіталу та формування нових теорій.

Теорія регульованої валюти виникла під час світової економічної кризи 1929-1933 рр., а за основу постала теорія Дж.М. Кейнса та наукові погляди І. Фішера [2]. Панує думка що складовою теорії є дві наукові думки: теорія рухомих паритетів І. Фішера, Дж.М. Кейнса та теорія курсів рівноваги, або нейтральних курсів М. Фрідмана та Ф. Хайека [6].

Кейнсіанство ґрунтується на теоретичних поглядах відомого вченого Дж.М. Кейнса. В роботі Дж.М. Кейнса «Загальна теорія зайнятості» (1936р.) вчений виходив з того, що рух капіталу взагалі виникає через нерівновагу платіжних балансів у різних країнах. Він зробив висновок, що вивіз капіталу із країни здійснюється, коли експорт товарів і послуг перевищує імпорту, а при порушенні цієї рівноваги виникає необхідність втручання держави [4].

І. Фішер пропонував за допомогою маневрування золотим паритетом грошової одиниці (на основі «еластичності» долара) стабілізувати купівельну спроможність грошей.

Майже одночасно з кейнсіанством в 1930р. виникла і інша школа, а саме неолібералізм (А. Мюллер-Армак, В. Ойкен). Основою теоретичних поглядів школи було невтручання держави в економіку, але на відміну від класичного лібералізму залишає за державою можливість встановлення принципів конкуренції, законів вільного ринку. Представниками лібералізму ХХ ст. були Л. Мізерс, Ф. Хайек.

Неокейнсіанська теорія міжнародного руху капіталу розроблена в кінці 30-х - початку 50-х рр. ХХст. і спиралася на переконання Дж. М. Кейнса. Погляди Дж. М. Кейнса мали своє відзеркалення в концепціях неокейнсіанської школи, яскравими представниками стали Ф. Махлупа, Р. Харрода, Е. Домара.

Ф. Махлуп аналізуючи взаємозалежність між експортом капіталу, вітчизняними інвестиціями, платіжним балансом і національним доходом, показав їх вплив на економіку країн, експортерів, та імпортерів капіталу.

Інший вчений Р. Харрод інтегрував проблеми міжнародного руху капіталу в теорію економічного зростання. Зв'язок експорту капіталу, обсягу заощаджень, розміру платіжного балансу відображено в моделі «економічної динаміки» з темпами зростання, котрий залежить від обсягу інвестицій.

Е. Домар, під час аналізу торговельного балансу і зайнятості, зазначив, що експорт капіталу знаходиться в залежності від темпів зростання доходів країни, отриманих від іноземних інвестицій, співвідноситься з темпами зростання вітчизняних інвестицій, а на цій базі - і з темпами зростання ВВП.

Перший хто розглянув теорію ключових витрат в 1945р. були вчені Дж. Вільямс, Є. Хансен, Р. Хоутрі. Теорія відображала політику гегемонії долара на протидію золота та була першим науковим обґрунтуванням принципів Бреттон-Вудської валютної системи. На той час лідируюча роль долара орієнтувала валютну політику всіх країн на долар і підтримування його роль як резервної валюти. Є. Хансен у власній книзі «Грошова теорія і фінансова політика» (1949р.) зауважив за необхідне створення у всіх країнах стабілізаційних фондів [1, с.279].

Теорія великого бізнесу - економічна теорія виникла в 40-х рр. ХХ ст. представниками були А. Берклі та Б. Мінза. За основу теорії було покладено твердження, що рушійним мотивом діяльності великих корпорацій є не отримання прибутку, а «суспільне благо», що великий бізнес - необхідна умова науково-технічного прогресу, найвища форма розвитку виробництва, що направлено на задоволення потреб усього суспільства [6, с.721].

В 90-х рр. ХХ ст. спостерігається стрімкий ріст портфельного інвестування, що зумовлює активне вивчення процесу. Вченими що вивчали цей напрямок інвестування були Г. Марковитц, У. Шарп.

Теорія інтернаціоналізації, основними представниками є Р. Коуз, П. Баклі, Дж. Макманус, М. Кессон, Дж. Даннінг та інші. Науковці школи інтернаціоналізації здебільшого аналізували проблемні питання внутрішньофірмових зв'язків міжнародних корпорацій, пояснюють, чому вони вигідніші, ніж зв'язки між різними незалежними фірмами. Це пояснюється перевагами від масштабу виробництва однієї крупної транснаціональної корпорації (ТНК) ніж декількох незалежних фірм. Сучасна теорія міжнародної корпорації називає інтернаціоналізацію рушійною силою для створення ТНК.

В рамках концепції міжнародної корпорації активно розвиваються моделі прямих інвестицій. До яких належить модель монополістичних переваг, модель життєвого циклу продукту, еkleктична модель.

Модель монополістичних переваг була розроблена С. Хаймером, надалі розвинена Ч. Кіндлебергером, Р. Кейвзом, Дж. Джонсоном, Р. Лакруа, досліджує пряме інвестування за умов недосконалої конкуренції. Основу складають теорія, що іноземний інвестор знаходиться у менш сприятливому становищі, оскільки гірше знає ринок країни, не має широких зв'язків, несе додаткові транспортні витрати і більше страждає від ризиків, у нього немає так званого «адміністративного ресурсу». Тому він потребує наявності монополістичних переваг, через які отримуватиме прибуток.

Модель життєвого циклу продукту, розроблена Ф. Верноном, відображає взаємозв'язок руху товарів і капіталів, відображає закономірності переходу від експорту продуктів до організації їх виробництва за кордоном. Міжнародний цикл життя продукту має 4 стадій циклу свого життя. При посиленні загрози експорту виробництво починається за кордоном, що продовжує життєвий цикл продукту і оскільки на стадії зростання й зрілості витрати зазвичай знижуються, це в свою чергу сприяє нагромадженню прибутку.

Еkleктична модель Дж. Даннінга увібрала з інших моделей практичну перевірку теорії та отримала назву «еклектична парадигма». Згідно еkleктичної моделі фірма приймає участь у прямому інвестуванні за наявності трьох передумов: наявності переваг на закордонному ринку; за умов коли пряме інвестування вигідніше, ніж товарний експорт; наявності більш ефективного використання ресурсів ніж удома.

За умов коли в окремих країнах і регіонах світу періодично спостерігається відтік капіталу за рубіж, розповсюдження отримала теорія втечі капіталу. Існують різні трактування вмісту даного поняття.

Дж. Каддінгтон розуміє під втечею капіталів відтік короткострокових приватних капіталів спекулятивного характеру. Ч.П.

Кіндлебергер вважав, що втеча капіталу - це рух із країни, що суперечить її інтересам і відбувається внаслідок несприятливого інвестиційного клімату. За М. Дулі феномен відбувається, коли резиденти різних країн можуть з невеликими витратами вигравати від існуючої або очікуваної різниці у податках.

Сучасна форма монетаризму виникла в середині 50-х рр. ХХ ст., згідно неї грошова система розглядається як вирішальний фактор зростання валового національного продукту і головна причина інфляції, а грошово-кредитна політика - як найважливіший інструмент здійснення економічної політики держави.

М. Фрідман у своїх працях неодноразово вказував на продовження ним ліберальної думки, сформованої Ф. Найтом, Дж. Вінером, Г. Саймоном. Сам же термін «монетаризм» вперше був впроваджений в 1968р. К. Брунером і використовувався для інтерпретації теоретичного підходу щодо місця грошей в економіці. Зазначає, що грошова маса є вирішальним фактором економічної кон'юнктури та вказує на пріоритет особливого типу грошово-кредитної політики – прямого регулювання темпів зростання грошової маси - на противагу іншим методам впливу, насамперед фіскальній політиці та кредитно-грошовому регулюванню, орієнтованому на вплив через процентні ставки [7].

Передусім монетаризм асоціюється з М.Фрідменом, а істотний внесок в розвиток напрямку внесли А. Шварц, К. Бруннер, А. Мерцер, Д. Лейдлер, Р. Селден, Ф. Кейген [2].

Вагомий внесок в розвиток теорії валютного курсу зробив А. Нобель та «за створення і застосування динамічних моделей аналізу економічних процесів» 1969р. Ян Тінберген. Правило Тінбергена - для певної кількості економічних цілей необхідно використати таку ж або більшу кількість інструментів макроекономічної політики.

Ще на початку 1960-х рр. питаннями ринкової класифікації займалися Дж. Флеминг та Дж. Манделла. Модель Манделла-Флеминга - модель цілеспрямованого корегування відкритої економіки, що показує механізм одночасного досягнення внутрішнього й зовнішнього балансу шляхом використання інструментів грошової й бюджетної політики в умовах різної політики відносно міжнародного руху капіталу. В кінці 1970-х рр. в економічній теорії формується новий напрям неокласичної концепції, найвідомішими течіями цього напрямку є теорія пропозиції (А. Лаффер, М. Фельдстейн, П. Еванс економічне зростання за рахунок розширення пропозиції факторів виробництва) та теорія раціональних очікувань (Р. Лукас, П. Сарджмент, Н. Уолес схиляються, що прийняття рішень економічними суб'єктами повинні оптимально використовувати необхідну для них інформацію) [3].

Значний внесок в розвиток економічної думки щодо ПЗІ та ТНК зробив М. Портер в роботі «Конкуренція» [8]. Під конкурентною перевагою країни М. Портер має на увазі здатність національних фірм використовувати дислоковані усередині країни ресурси таким чином, щоб успішно конкурувати на міжнародних ринках. М. Портер розміщує основні детермінанти цієї здатності в «даймонд», що вбирає набір перемінних, котрі характеризують середовище, де функціонують місцеві фірми, а також сприяють або перешкоджають створенню конкурентного ринку [9].

М. Портер відзначив, що існує низка принципів, якими повинна керуватися держава для створення і розвитку сильної держави. Перед усім є створення сприятливого інвестиційного середовища для формування факторів виробництва через приток інвестицій, це є основою національного економічного потенціалу [10].

Розглянувши теоретичні погляди руху капіталу підrezюмеємо вище наведене. Отже міжнародна міграція капіталів представляє рух капіталів між країнами, до якого належать експорт, імпорт і їх функціонування за кордоном. Причини міжнародної міграції капіталів неоднозначно трактуються вченими різних напрямів економічної

думки. Підходи до тлумачення цього суперечливого процесу еволюціонують із зміною економічних умов, масштабів, форм, механізму, наслідків міжнародного руху капіталів. Узагальнену схему етапів розвитку теоретичних поглядів на рух капіталу зображено на рис. 1.

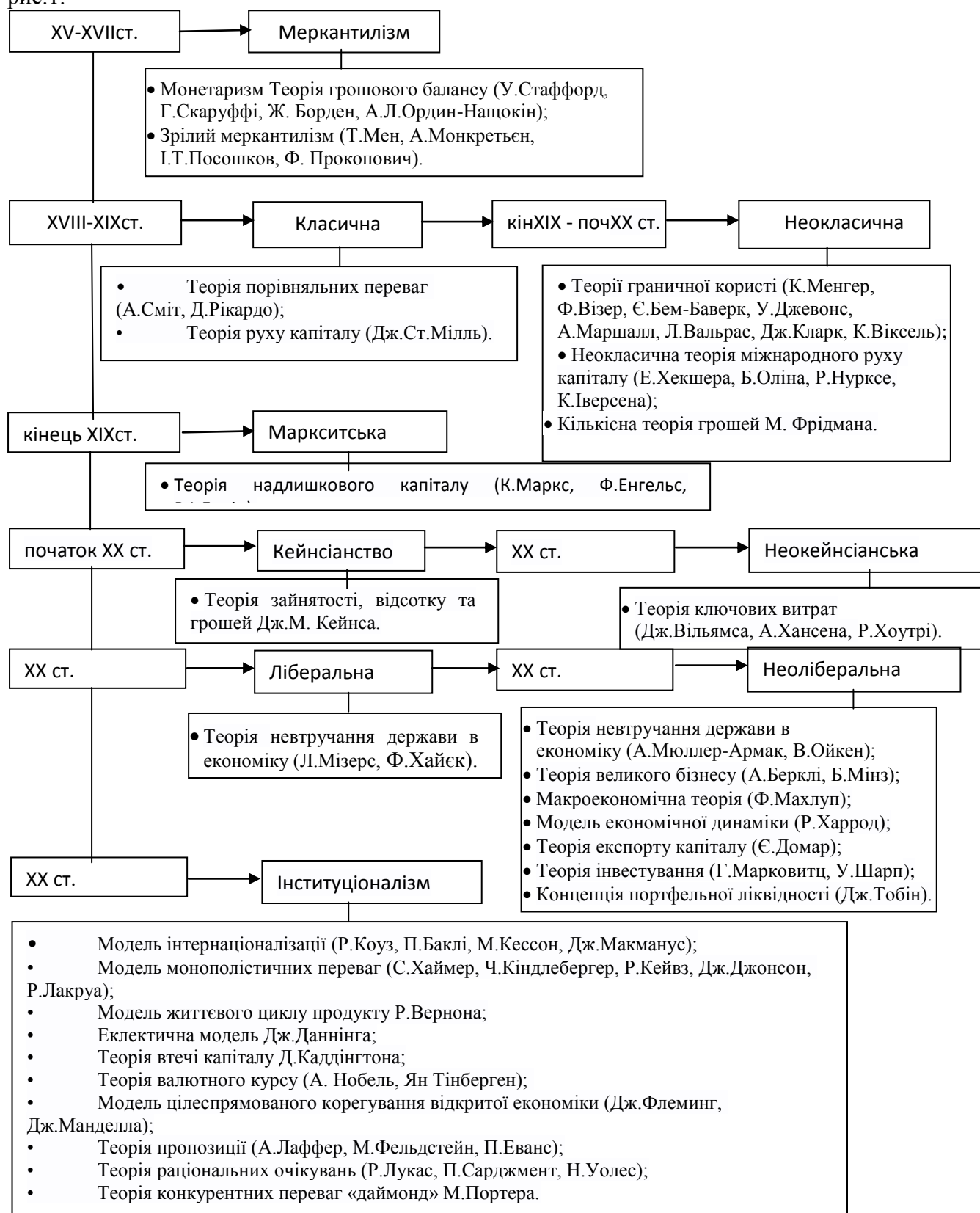

Рис. 1. Схема етапів розвитку теоретичних поглядів на рух капіталу світової наукової думки

Зазначимо, що на початку III тисячоліття світ перетворився на глобальну економічну систему, в якій практично не залишилось можливостей для сповідування стихійних ринкових відносин між державами. Багатовимірність глобалізації виявляється через зростання масштабів і динамізацію міжнародного руху товарів, послуг, факторів виробництва, інформації, технології, інновацій, але певну велику частку в цьому процесі займає саме фінансовий ринок.

Список використаної літератури

1. Дилигенський Г.Г. Глобализация в человеческом измерении / Г.Г. Дилигенський // Мировая экономика и международные отношения. – 2002. - №7. – С.14; Diligenskij G.G. Gglobalizaciya v chelovecheskom izmerenii / G.G. Diligenskij // Mirovaya ekonomika i mezhdunarodnye otnosheniya. – 2002. - №7. – S.14
2. Бузни А. О сопряженной модели экономического развития / А. Бузни, А. Карлова // Вісник економічної науки України. - 2012. - №2(22). - С.24-26; Buzni A. O sopryazhennoj modeli ekonomicheskogo razvitiya / A. Buzni, A. Karlova // Visnik ekonomichnoi nauki Ukraini. - 2012. - №2(22). - S.24-26.
3. Гелд Д., Мак-Грю Е. Глобалізація / антиглобалізація [Текст] / Пер. з англ. І. Андрущенко. - К.: К.І.С., 2004. - 180с.; Geld D., Mak-Gry E. Globalizaciya / antiglobalizaciya [tekst] / Per. z angl. I. Andrushenko. - K.: K.I.S., 2004. - 180s.
4. Борисова С.Е. Инвестиционная стратегия развития мировой экономики / С. Борисова // Проблемы и перспективы сотрудничества между странами Юго-Восточной Европы в рамках Черноморского экономического сотрудничества и ГУАМ. Сборник научных трудов. - Албена-Донецк: ДонНУ, РФ НИСИ в г.Донецке. - 2012. - С.66-68.; Borisova S.E. Investicionnaya strategiya razvitiya mirovoj ekonomiki / S. Borisova // problemy i perspektivy sotrudnichestva mezhdru stranami Yugo-Vostochnoj Evropy v ramkah Chernomorskogo ekonomicheskogo sotrudnichestva i GUAM. Sbornik nauchnyx trudov. - Albena-Donetsk: DonNU, RF NISI v g.Donecke. - 2012. - s.66-68.
5. Глобальний конкурентний простір / [О.Г. Білорус, Ю.М. Пахомов, І.Ю. Гузенко та ін.]; ред. О.Г. Білорус. - К.: КНЕУ, 2007. - 680с.; Globalnij konkurentnij prostir / [O.G. Bilorus, U.M. Pаhomov, I.U. Guzenko ta in.]; red. O.G. Bilorus. - K.: KNEU, 2007. - 680s.
6. Базилевич В.Д. Розвиток фінансового ринку в сучасних умовах / В.Д. Базилевич // Фінанси України. - 2009. - №12. - С.5-12; Bazilevich V.D. Rozvitok finansovogo rinku v suchasnix umovax / V.D. Bazilevich // Finansi Ukraini. - 2009. - №12. - s.5-12.
7. Енциклопедія постмодернізму / [за ред. Чарльз Е. Вінквіста та Віктора Е. Тейлора; пер. з англ. В. Шовкун]. - К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2003. - 503с.; Enciklopediya postmodernizmu / [za red. Charlz E. Vinkvista ta Viktora E. Tejlora; per. z angl. V. Shovkun]. - K.: Vidavnictvo Solomii Pavlichko «Osnovi», 2003. - 503s.
8. Глобалізація і сучасний міжнародний процес / [за заг. ред. проф. Б. Гуменюка і проф. С. Шергіна]. - К.: Університет «Україна», 2009. - 508с.; Globalizaciya i suchasnij mizhnarodnij proces / [za zag. red. prof. B. Gumenyuka i prof. S. Shergina]. - K.: Universitet «Ukraina», 2009. - 508s.
9. Андреев М.Ю. Сильный магистральный эффект в модели рациональных ожиданий современной банковской системы России / М.Ю. Андреев, Н.П. Пильник, И.Г. Поспелов // Журнал новой экономической ассоциации. - 2011. - №3(4). - С.72-96; Andreev M.U. Silnyj magistralnyj effekt v modeli racionalnyx ozhidaniy sovremennoj bankovskoj sistemy Rossii / M.U. Andreev, N.P. Pilnik, I.G. Pospelov // Zhurnal novoj ekonomicheskoy asociacii. - 2011. - №3(4). - s.72-96.
10. Глобалистика: Международный междисциплинарный энциклопедический словарь / [гл. ред.: И.И. Мазур, А.Н. Чумаков]. - М. - Спб.-Н-Й.: ИЦ «ЕЛИМА», ИД

«Питер», 2006. - 1160с.; Globalistika: Mezhdunarodnyj mezhdisciplinarnyj enciklopedicheskij slovar / [gl. red.: I.I. Mazur, A.N. Chumakov]. - M. - Spb.-N-J.: IC «ELIMA», ID «Piter», 2006. - 1160s.

Стаття надійшла до редакції 24.04.2016.

G. Chernichenco, O. Pahomova

THE GENESIS OF CAPITAL MOVEMENT THEORIES IN TERMS OF FINANCIAL RELATIONS GLOBALSATION

The development of globalization nowadays is very relevant in the world economy; almost all countries of the world try to participate in these processes, especially in the form of finance.

Unfortunately, not enough attention was pay to the study of capital theories. It is primary process, which determines the relevance of the topic, direction and content.

Theoretical and methodological basis of this research are the works of famous Ukrainian and foreign scientists in the field of finance (such as V.D. Bazilevich, U.G. Bilous, C.E. Borisova, A.O. Buzni, D. Geld, E. Mak-Gry, Z.B. Gerasimchuk, G.G. Digilensky, G.B. Kolodco, A.S. Filipenko and other scientists).

The main purpose of the topic is to determine the main stages of the development of capital movement theories and identification of the main theoretical views of different scientific schools.

The Genesis of capital movement theories has a long period of formation. Development stages of the process are fairly conventional and directly connected with schools and scientific thoughts surrounding this period. Considering the historical formation and development of international migration capital theories, we note that the important was the school of mercantilism (such as W. Stafford, G. Skaruffy, G. Borden, A.L. Ordin-Nachocin, T. Men, A. Moncrethen, I.T. Posochcov, F. Procopovich and others), classical (such as A. Smith, D. Ricardo and others), marxist school (such as K. Marcs, F. Engels, V.I. Lenin and others) and school of modern political economy (such as R. Koyz, P. Bakli, M. Kesson, D. Makmanys, S. Chymer, Ch. Kindleberger, R. Keyvz, D. Djonson, R. Lakrya, R. Vernon, D. Danning, D. Kaddinkton, A. Nobel, I. Tinbergen, D. Flemming, D. Mandella, A. Lafffer, M. Feldsteyn, P. Evans, R. Lukas, P. Sargment, N. Yolesy, M. Porter and others).

This work includes further development of theoretical and methodical basics of the process of capital movement.

The article analyzed some theoretical views to the movement of capital by different scientific schools. It described the main stages of the movement of capital theories development.

The research outlined the main movement of capital theories trends of the global currency market. It estimated participation of individual scientists in theoretical developments.

Key words: *globalization, capital, capital surplus, surplus value, the balance of payments.*